

Slniečko

1

ROČNÍK 47

SEPTEMBER 1992

5 KČS

Mesto Zvolen bolo kedysi dávno ohradené mohutnými hradbami, ktoré ho chránili pred tureckými nájazdmi. Po rokoch, keď sa už turecké nebezpečenstvo pomínulo, začali Zvolenčania hradby búrať, aby si mesto voľnejšie vydýchlo. Pri odstraňovaní jednej z mestských brán objavili v starých základoch obrovský železný pluh. Kronikár mesta zistil v starých zápisoch, že tým pluhom, ktorý ťahalo osem párov volov, vyorávali kedysi priekopu okolo mestských hradieb, aby ju potom napustili vodou. Výklad bol zaujímavý aj vierohodný. Ale ľud mesta Zvolena si obrovský pluh opriadol výkladom ešte zaujímavejším, plným fantázie a poézie. Tu vám ho podávame.

Kráľovej holi, tej vysokej, hrdej, utešenej neveste, sa narodil synček, dala mu meno Hron. Kolísku mu postavila tamhore na svojej výšine, kúsok povyššie dediny obrov. Lebo to bolo ešte v tých pradávnych časoch, keď v našich vrchoch bývali obri.

Malaže radosť mladá mať zo svojho synčeka, nevedela sa naňho vynadávať!

Už menšiu radosť mala z neho dedina obrov. Hron bol šarvanec veselý, nezbedný, všetčný. Hneď vbehol do záhrady, hneď do dvora, ba veru i do chalupy. Vkročí hospodár-obor do pitvora, ach tvojho beťaha, veď je tu po členky vody! Otvorí gazdiná-obryňa stolovinu, že si chleba odkrojí, no bodajže si zhorel, farahún, veď chlieb pláva vo vode! Líha si starý-obor do postele, nuž tristo hromov do výbohov, veď posteľ je plná vody!

Pobrali sa obri s ponosou k matke Kráľovej holi:

„Tak a tak, pani naša vysoká, utešená, tvoj

Povešť o Hrone

synček Hron nám zle robí, dedinu nám vytápa, život spríkruje...“

Ona sa však len zasmiala:

„Ale, priatelia obri, nič si z toho nerobte!“

Čo im už potom ostávalo?

Vybrali sa so žalobou k Ďumbieru, kniežaťu nízkotatranskému.

„Prosíme ťa, knieža Ďumbier, zastaň sa nás! Mladý Hron, syn Kráľovej hole, nám zle robí.“ A všetko mu vyzrozprávali: aj o záhradách, aj o pitvore, aj o stolovine, aj o posteli.

Ďumbier stál zamyslený, hlavu v oblakoch. Parobok Hron, ako vidieť, sa neprace do kože a mať ho nevie chytiť nakrátko. Odfúkol si Ďumbier oblak spred očí a povedal svojim mohutným hlasom:

„Je načase, aby sa parobok Hron do sveta vybral, nepatrí sa mu už ponevierať okolo materiných sukien. Patrí sa mu svet vidieť, sveta skúsiť a do svojho mora bežať, ako to robí každý poriadny vodný tok.“

Tu sa však ozvala Kráľova hoľa:

„Akože pôjde môj syn do sveta, knieža Ďumbier, taký samučičký, taký mladý a neskusený! Veď tam dakde zabľúdi, v piesočinách sa stratí, alebo v močarínach zahynie!“

„Nič sa neboj, Kráľova hoľa!“ upokojoval ju Ďumbier. „Zo svojej výšky vidím, ako sa tamdolu uberá svojou cestou k moru mohutný Dunaj – a veď je to Hronov strýc! Nuž k tomu Dunaju nech mu obri cestu vyorú, aby nezabľúdi. A potom, Hron... či ma počuješ, mládenček Hron? Keď už potom prídeš do svojho Čierneho mora, nezabudni nám poslať pozdrav po lososoch a po sivých mračnách!“

Ďumbier sa odmlčal a zahalil si hlavu oblakmi.

Ťažkú úlohu dostali teda obri – vyorať cestu pre Hron. Ale pustili sa do nej bez otáľania. Naznášali železa z celého šíreho kraja a ukuli veličinný pluh. A keď už bol hotový, dvaja najmocnejší obri sa doň zapriahli. Ťahali brázdu od Kráľovej hole nadol a nadol, ako sa dolina vinula: cez úžiny, tiesňavy a prievaly, pomedzi

MÁRIA ĎURÍČKOVÁ

skaly a braliská; po pravej strane Nízke Tatry, po ľavej Rudohorie, po pravej strane Kremnické vrchy, po ľavej Javorie, po pravej strane Vtáčnik, po ľavej Štiavnickej vrchy... Pluh škripe, do skál zadiera, cestu pre Hron vyrýva, raz rovnú, raz krivolakú... A potom prišla rovina. Brázda sa rozbehla po kyprom a mätkom, po rovnom, piesčitom, hlinitom, po žirnej južnej rovni. Vyorali obri brázdu až k samému Dunaju, až do jeho belasých vln vbehli.

„Či prijmeš, Dunaj, parobka Hrona, čo po tejto brázde za nami beží? Či ho vezmeš so sebou do mora?“

A Dunaj mumle, lenivo vlny prevaľuje:

„Do mora, do mora, to je môj cieľ! Do mora, do mora, to je môj cieľ!“

„Tak dobre, Dunaj, šťastnú cestu!“ povedali obri, vzali na plecá svoj veličizný pluh a pobrali sa naspäť.

Prešli už rovinu a blížili sa k vrchom, keď stretli Hrona, ako si veselo uháňa po vyoranej ceste.

„Šťastlivú cestu, Hron!“ zavolali mu.

„Aj vám šťastlivú, priatelia obri!“ odpovedal Hron a začľapotal tak samopašne, až sa celý do biela zapenil. „Pozdravte mamku Kráľovu hoľu a povedzte jej, že som zdravý! A že ísť na skusy je veľmi krásne! A že keď prídem do mora, pošlem jej pozdrav po lososoch a po sivých mračnách!“

„Dobre, Hron, odovzdáme tvoj odkaz!“ zavolali mu obri a ďalej teperili svoj velikánsky pluh.

„Ale je to ťarcha!“ vzdychali, keď si ho jeden druhému z pleca na plece prekladali.

„A načože my vlastne teperíme ten pluh?“ povie prvý. „Veď ho už nebudeme potrebovať.“

„Máš pravdu, bratku,“ vraví druhý. „Nechajme ho tu, kde sme.“

A hneď ho aj zhodili z pliec, až tak zem zadunela.

Bolo to na peknom rovnom mieste neďaleko veselo uháňajúceho Hrona.

Po mnohých-premnohých rokoch založili

Povešť o Hrone

**Povedzže mi,
dieťa!**

MÁRIA RÁZUSOVÁ-MÁRTÁKOVÁ

**Dieťa moje, povedzže mi,
v akej bývate to zemi?
Či ste na váš kútik malý
všetku krásu sveta dali,
a či je to raja časť?**

To Slovensko, moja vlasť!

**A povedz mi, bystrá hlava,
aká je to u vás vrava?
Z úst vám sladko plynú slová
ako pieseň škovránkova,
keď bol dlho, dlho preč.**

To slovenská moja reč!

**Ó, tak ďakuj, dieťa moje,
ďakuj Bohu za oboje.
Ľúb si vlasť, aj reč si ľúb!
Ako poklad v žití celom
chráň si ju pred nepriateľom
a stoj pevne ako dub!**

ľudia na tom mieste mesto Zvolen. Vysokým múrom si ho obmurovali, aby sa nepriateľ doň nedostal.

Keď stavali ten múr, našli na jednom mieste čosi železné, veličizné, do zeme zapadnuté.

„Čo to môže byť?“ čudujú sa. „Nevyzerá to ako pluh?“

„Ej, ba veru je to pluh! Aha, toto je kus koleša a toto vari lemeš.“

„Aleže je obrovský! Na tom istotne orali obri!“

„Tak čo s ním? Veď ten nevytiahne zo zeme ani desať párov volov!“

„A načo by sme ho vyťahovali? Nechajme ho, tam kde je, a vymurujme na ňom mestskú bránu, aspoň bude pevnejšia. Vždy je dobré, keď sa do základov stavby dá niečo železné.“

A tak pluh zamurovali do brány mestského opevnenia. A pamäť o tom sa zachovala až do dnešných čias.

Ilustroval VLADIMÍR MACHAJ

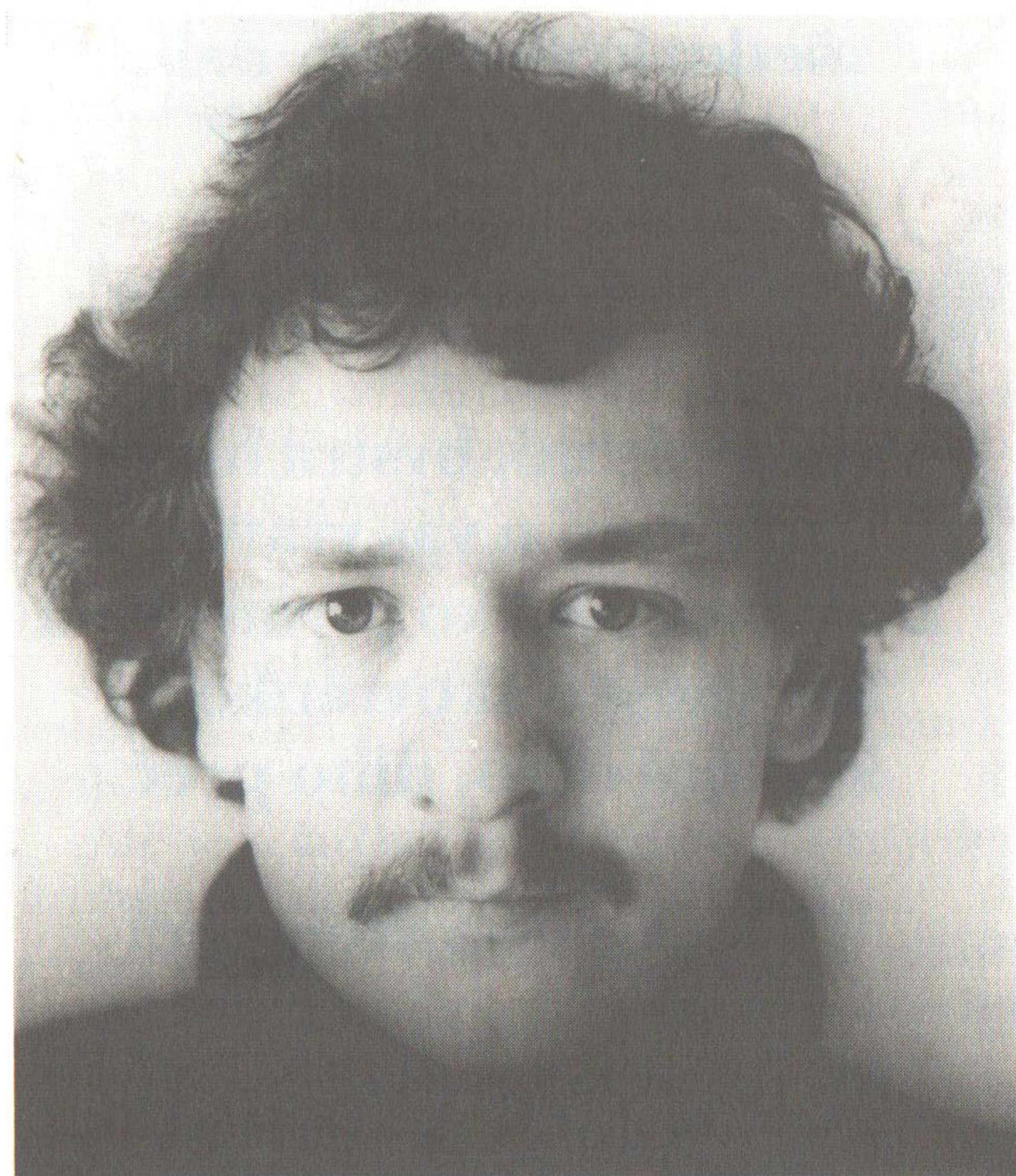
VEĽKÁ LITERÁRNA SÚŤAŽ

...alebo farebný televízor môže byť tvoj!

V novom slniečkovom roku, vlastne ročníku, sme pre vás pripravili dobrodružné pátranie po tvárach z fotografií. Nie, nie je to detské okienko kriminálnej ústredne. Ide o fotografie spisovateľov, ktorí sú vo vašom „knižolande“ veľmi známi. A pokiaľ ich ešte nepoznáte, všeličo vám o nich prezradíme, ba možno len napovieme, aby sa vám lepšie hádalo. Iste vám pomôžu aj krátke ukážky z tvorby každého spisovateľa či spisovateľky. Keď si spomeniete, kde ste ich naposledy čítali alebo počuli, odpoveď na súťažnú otázku bude pre vás hračkou!

Zo správnych odpovedí každý mesiac vyžrebujeme desať šťastných výhercov, ktorí dostanú darček od firmy Lego. A teraz pozor! Na konci školského roku čaká každú správnu odpoveď veľké žrebovanie o veľkú cenu! Bude ňou farebný televízor!

Držíme vám palce, súťaž práve začína!

Zdá sa vám tento muž na fotografii akýsi podozrivý? Ak áno, máte pravdu! Je to on! Vymýšľač, vynálezca a kúzelník, akému niet páru vo svete! Len si predstavte: stačí si s ním sadnúť na mračno a už letíte do Krajiny Zázračno! A v nej má pre vás veru všeličo:

husľokvet, lyžicový les, ba dokonca aj snehojedov! Tento záhadný muž je okrem iného aj vlastným otcom známeho svetobežníka *Aprílového Huga*. Ešte stále neviete, ako sa volá spisovateľ na fotografii? Tak vám ešte prezradíme, že tento vymýšľač veľmi rád hráva *Futbal s papučou*, pomáha deťom pri vynálezaní výhoviek a iných dôležitých školských pomôcok a rovnako rád sa vozí s *Aladárom a Baltazárom na kolotoči*. Pre všetky deti, ktorým sa nechce spať, vynášiel uspávací prostriedok bez nepríjemných následkov – sladké *Buvirozprávky*. A keď sme už pri tých sladkostiach – náš známy- neznámy má dokonca prsty aj vo veľkej *Rozprávkovej torte*, z ktorej je aj naša nasledujúca ukážka.

Uhádli ste už teraz meno tohto spisovateľa? Ak áno, tak vám ešte za odmenu prezradíme, že tento zaujímavý pán už dnes nie je len spisovateľom, ale aj vydavateľom. Pomáha na svet knižkám vo vydavateľstvách Hevi a Buvik.

Meno spisovateľa napíšte na korešpondenčný lístok a pošlite ho do 25. septembra na adresu: Redakcia Slniečka, Nám. SNP 12, 815 19 Bratislava.

Tešíme sa na vaše správne odpovede!

VEĽKÁ LITERÁRNA SÚŤAŽ

...alebo farebný televízor môže byť tvoj!

O aktovke, ktorá mala uši

Bol raz jeden žiačik-pešiačik, naškolusta- tešiačik. Volal sa Maťo Nožička. Tešil sa na školu už od polovice prázdnin. Tešil sa, že sa znova uvidí so spolužiakmi, tešil sa na nové učebnice i predmety, tešil sa, že bude chodiť o triedu vyššie, a najväčšmi sa tešil na novú aktovku, ktorú mu sľúbili rodičia. Tá stará už bola zodratá, do pol boka odratá.

Rodičia svoj sľub splnili, a tak začal chodiť Maťo Nožička do školy s novou aktovkou. A nebola to hocijaká aktovka. Veľmi sa jej v škole páčilo. Najradšej by v nej bola celý deň. Neviete si predstaviť, ako túžila po nových vedomostiach. Všetko ju zaujímalo, všetko chcela vedieť.

Maťo škola prestala baviť veľmi skoro a znovu sa tešil na prázdniny. Každé ráno mrzuto šomral: Zasa do tej otravnej školy! Všetko je v nej po starom. Spolužiaci sa ani trochu nezmenili, nové učebnice mám už všetky prečítané a ani moja aktovka nie je už taká ako prv. Pozrimeže, veď je už vyťahaná!

V tom sa však Maťo Nožička mýlil. Aktovka nebola vyťahaná. Začali jej rásť uši! Veru tak! Každý deň pozorne počúvala, čo hovorí pani učiteľka, dychtivo hltala každé slovo, niet sa teda čo čudovať, že sa jej z toho zväčšovali uši.

Aktovka ani nedýchala v Maťovej lavici a natŕčala uši, aby jej nič neušlo. Ešte aj vybrané slová ju zaujímali. Ešte aj množiny! A uši jej rástli a rástli, už merali niekoľko centimetrov a stále sa zväčšovali!

„Čo robíš s tou aktovkou!“ hrešila Maťka jeho matka.

„Pozri, aká je vyťahaná!“ dodal prísne tatko Nožička. A spolužiaci sa mu posmievali: „Hihhi! Nožička má ušatú aktovku!“

To už aktovka nevydržala. Rozhodla sa, že odíde do sveta. To viete, bolo jej za školou ľúto, ale napokon si povedala:

„Aspoň si rozšírim svoje vzdelanie! Človek nemá sedieť stále doma, treba študovať aj cudzie mravy!“

(Ako vidíte, aktovka sa vedela aj múdro

vyjadrovať. Darmo je, vzdelanie je vzdelanie!)

„Ale kam sa poberiem?“ hýtala ušatá aktovka. „V škole sa učí, že svet je veľký. Musím si v ňom nájsť svoje miesto.“

„Pôjdem k slonom,“ rozhodla sa. „Ony sú ušaté, ja som ušatá, budeme si rozumieť.“

A vydala sa na cestu. Vy by ste k slonom nepotrafili hneď na prvý raz. A možno ani na druhý či dvadsiaty. Ale aktovka dávala v škole dobrý pozor, a tak vedela, kde sa také slony najradšej zdržujú.

„Dobrý deň, bratančekovia!“ zvolala, keď k nim dorazila. „Aká som šťastná, že vás môžem pozdraviť!“

„TÚÚ!“ zatrúbili slony chobotmi. „Čo je to za malé čudné sloníča? Ušiská má síce poriadne, ale kdesi stratilo chobot! Taký nepodarok nemôžeme prijať medzi sebou!“

Nečudujme sa slonom, že nepoznali aktovku! Na rozdiel od nej nechodili nikdy do školy a nemali sa kde o aktovkách dozvedieť.

Ušatá aktovka zosmutnela.

„Pohadám si nejaké iné ušaté stvorenie povedala si napokon. „Aj somárik má dlhé uši. Možno ma neodoženie.“

Somárik však iba donekonečna opakoval: „I-já, i-já, i-já...“

„No veď ti to stále hovorím,“ presviedčala ho aktovka. „Aj ty máš uši, i ja, aj ty, i ja... To značí, že musíme držať spolu!“

„I-já, i-já!“ híkal somárik a aktovka pochopila, že preňho je vlastná osoba najdôležitejšia na svete a nepotrebuje nijakých priateľov.

A pretože sa vo svete zvierat vyznala dokonale (veľmi ju v škole bavil prírodopis), spomenula si, že aj zajac má dlhé uši.

„Hop, hop, hop!“ nedôverčivo si ju premeriaval zajac ušiak. „Ani trochu sa mi nepozdávaš! Hop, hop, ušiská máš síce poriadne, ale ktovie, čo si zač. Veď vôbec nevieš po zajacovsky hopkať. Nakoniec sa ešte z teba vykluje nejaký preoblečený, zamaskova-

ný pes! Hop, hop, dnes si ľudia na nás navymýšľajú figlov!“

A odhopkal preč.

Smutná aktovka sa pobrala za výrom ušatým, ktorý žil v hlbokom lese. Výr ušatý sa múdro pozeral na úbohú aktovku, chvíľu múdro mlčal, potom múdro zagúľal očami a nakoniec múdro vyriekol:

„Ach, ty ušaňa! Taký veľký pozor si dávala na vyučovaní, a nevieš, že aktovky patria do školy? Tvoj Maťo musí nosiť učebnice v starej aktovke a veľmi za tebou smúti.“

Aktovka sa potešila a vrátila sa domov. Odvtedy sa jej už nik neposmieval, že má dlhé uši. A verte, či neverte, žiak Maťo Nožička sa znova každé ráno tešil na školu. Nik nevie, ako je to možné, ale od istého času pozorne počúva všetko, čo pani učiteľka hovorí...

Pripravuje LUBICA KEPŠTOVÁ

Ilustrovala OEGA BAJUSOVÁ

**Stojí naša telocvičňa,
pri nej rastie školská višňa.**

**Najviac sa tej višni páči
hľadiť dnu, keď cvičia žiaci.**

**Robí presne to, čo oni:
predpaží a zas sa skloní,**

**robí drepy, robí kľuky,
konáre má ako ruky.**

**Vie urobiť cviky mnohé,
vzpažiť, stáť na jednej nohe...**

**Kotrmelec spraviť túži:
Koreň ju však v zemi drží.**

TELOCVIKÁRKA

september 1992

SLNIEČKO JOŽKAMRĽVIČKU

milý kamarati Slniečku,
prázdni sa skončili strašne
prudko. Ešte večer sa bolia oči
su už fuč. Či ľútos ti som
som si ich začal kričať aj
som! Za budol, že som v škole.
Prázdnu počujem nad klavor. Keď
Mrkvíčku, tak čo pomalo val lavice!
Tajtraaby bola úplne čistá!!

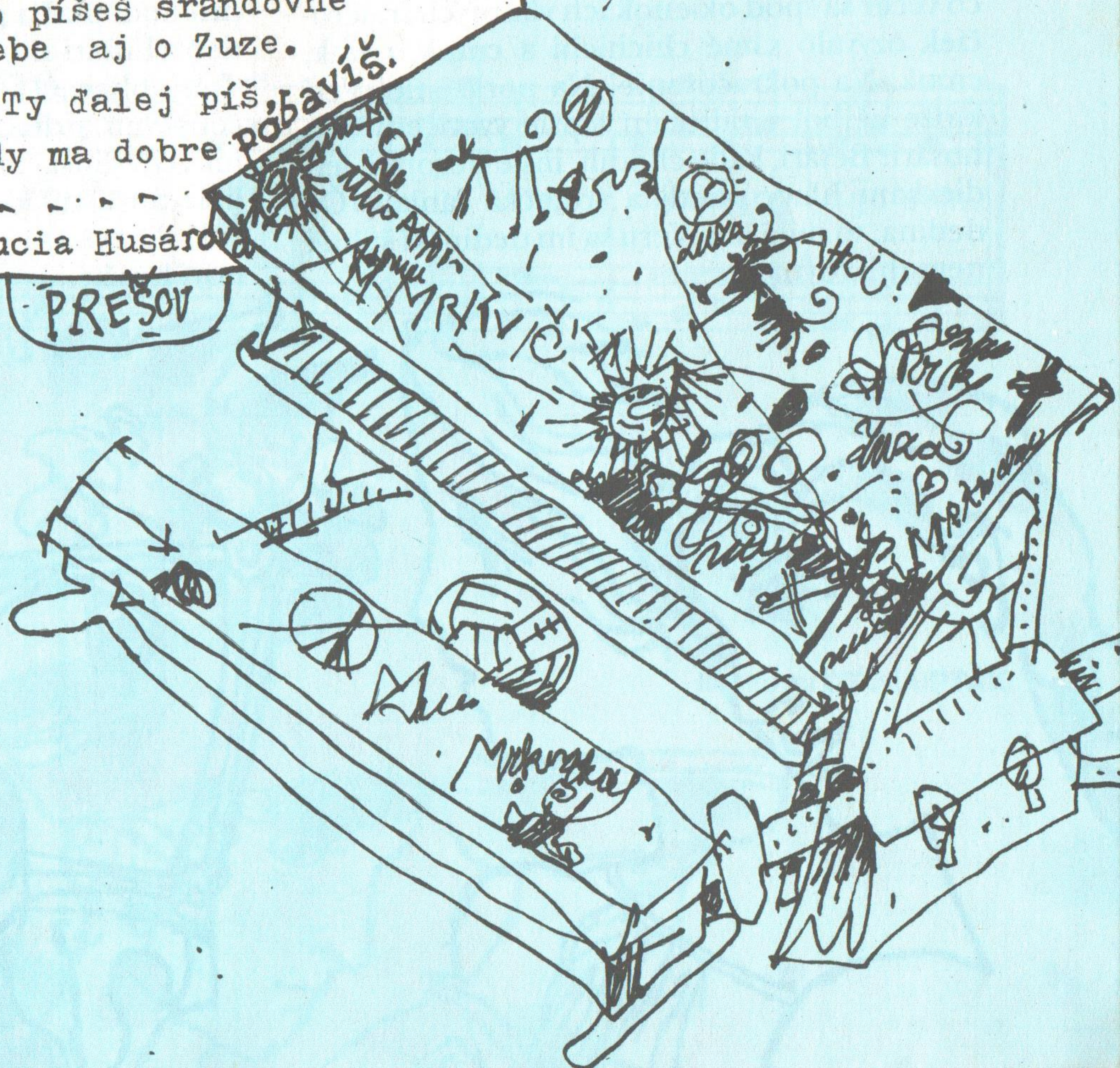
Jožko, nečuduj sa pani učiteľke, že je smutná, keď vyjde Slniečko. Dospelí sú už takí. Aj moja mama. Keď číta v Slniečku Tvoju stranu, chichoce sa, ale keď ja dostanem dvojku z diktátu, tak sa mračí.

Pozdravuje Ťa
Martin Strižinec, Bratislava

Po hodine prišla za mnou Lucia Va vró:
Jožko, mne sa veľmi páči, čo si tu
nakreslil. Tak vieš čo? Vimeň me, si
lavice. Ty budeš mať moju čistú
a ja svoju pokostenú, dobre?
A tak má Lucia rozložené svoje listy
na mojich prázdniach.
Ahoj, kamarati! Pozdravuje vás váš
Jožko Mrkvíčka

Ah oj, Jožko Mrkvička,
si Ty ale hlavička!
Píšeš hrozne, s machuľami
a s veľkými chybiskami.
Zato píšeš srandovne
o sebe aj o Zuze.
Len Ty ďalej píš, pábaviš.
vždy ma dobre pábaviš.
Lucia Husárová

PREŠOV

Zuzka: ♡

ZUZANA ZEMANÍKOVÁ

Prala som ja na potôčku

Kto máš oči, vid', kto máš uši, čuj, ako to na tom svete chodí!

Do jednej dediny prišli husári. Boli to vtáci maľovaní, chlapci cifrovaní, na bujných koníkoch. Dievky si šli oči vyočiť od toľkej chlupskej krásy. A uši si šli vyušiť od sladkých rečičiek, bonbónikových chválospevov a medovníkových sľubov. Pre husárov bola každá jedna najkrajšia, husárskemu srdcu najmilšia.

Nečudo, že sa dievky nosili ako pávice, div po prstoch nechodili a na svojich starodávnych milých ani očkom nepozreli.

V dedinských mládencoch vrela zlosť. Večer čo večer sa spod okienok ich vlastných frajerôčiek ozývalo samé chichichi a cmuk, cmuk, cmuk. Na pokračovanie! Na porazenie! Veď ktože už bol v zaliečaní lepšie vycvičený ako husári? Beťári, kade chodili, inšie nerobili, len dievkam hlavy plietli a srdiečka lámali. Čo dedina, to milá iná. Veru sa im dedinskí šuhaji nemohli rovnať...

Mali oni iné cnosti, ale tie si pobláznené dievky nechceli všímať. Nepochodil ani najhrdší mládenec v dedine, richtárov Jano. Pri potôčiku vystriehol svoju Marišu a žiadal od nej rozhodné slovo.

„Ej, nie som ja, šuhajček, nie tvoja, nie tvoja, bo ti ústa na bozkanie nestoja,“ pridupľovala mu tri razy, aby si to zapamätal. Ešte o celej príhode tá bezočivica pesničku vymyslela a do šireho sveta ju pustila.

Chudák Jano, div sa neprepadol od hanby...

Tak to na tom svete chodí, že po smiechu prichodí plač a pýcha predchádza pád. Prišiel deň a husári ako prišli, tak odišli. Pohli sa o kus ďalej, blýskať sa pred svetom, víťaziť nad dievčenskými srdiečkami a hlúpučkými dušičkami. A dedinským neverniciam sa odrazu zazdali dedinskí mládenci zo všetkých najkrajší.

Dokedy? Do času, kým do dediny neprišli noví husári...

Veľmi rýchlo

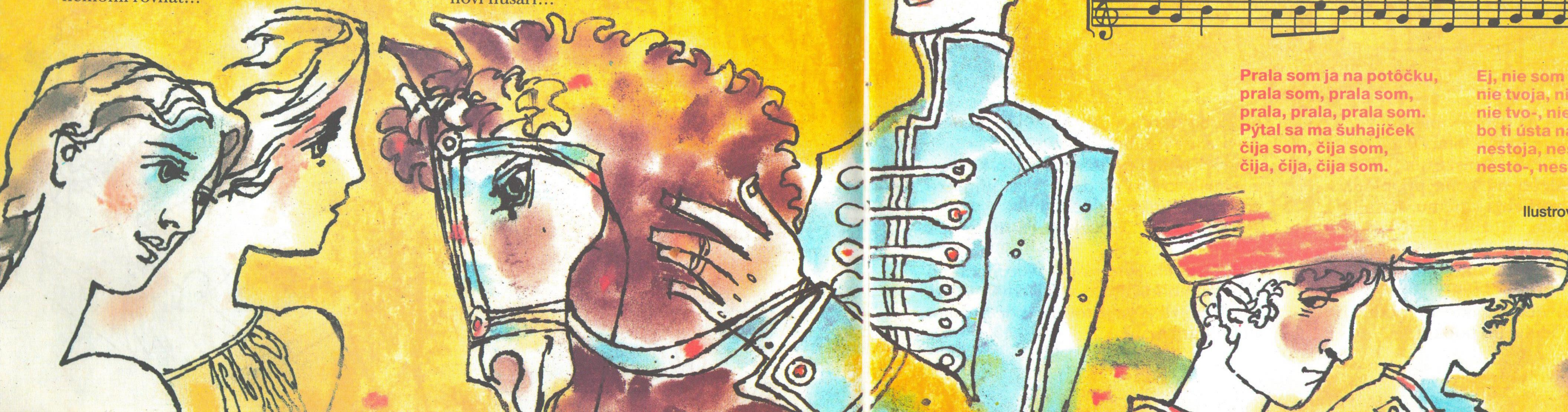
Slovenská ľudová pieseň (spiev a zobcová flauta)
v úprave Ladislava Danteta

Prala som ja na potôčku,
prala som, prala som,
prala, prala, prala som.
Pýtal sa ma šuhajček
čija som, čija som,
čija, čija, čija som.

Ej, nie som ja, šuhajček,
nie tvoja, nie tvoja,
nie tvo-, nie tvo-, nie tvoja,
bo ti ústa na bozkanie
nestoja, nestoja,
nesto-, nesto-, nestoja.

Ilustroval OTO LUPTÁK

Chvíľu mi trvalo, kým som pochopila, čo starý otec chce. Držať koňovi nohu? Ale to som ešte nikdy nerobila! A pamätala som si, ako raz ktosi na dvore povedal: „Taký kôň sa vie aj splašiť. Majster môže zle podkuť, to sa niekedy stane aj najlepšiemu majstrovi.“

Vedela som, že vyplašený kôň je nebezpečný, beží ako slepý. Videla som raz také kone. Cválali po dedine a vliekli za sebou prázdny rebriniak. Ľudia sa zbíhali, kričali, vyplašené kone však nikto nezastavil. Napokon vysilené zastali v poli.

Starý otec vošiel do vyhne, ja za ním. Chcela som mu povedať, že sa toho koňa nebojím. Ale radšej som nepovedala

nič, lebo starý otec by bol vybadal, že sa predsa len trochu bojím.

Vzal z police podkovu, klince, kladivo a pomaly kráčal na dvor. Ja za ním ako vrabec na tenkých nôžkach.

Kôň sa mi zdal zblízka ozrutný, no stál pokojne.

Poobzerala som sa po dvore, nebolo vidieť nikoho. Práve v tej chvíľi všetci kamsi zmizli. Kde je tovariš, kde furman alebo stará mama?

Zazdalo sa mi, že kôň hľadá na mňa a čuduje sa, čo tu hľadám. Kto mu povie, že mu iba pridržím nohu, aby mu starý otec mohol obuť topánku?

„No, poďme,“ začula som starého otca. A ja som len bezradne stála, celá strpnutá. Kónské kopyto bolo veľké ako čižma. A čo ešte celá noha! A čo ešte celý kôň!

„Kľakni si!“ zaznelo mi nad hlavou.

Spustila som sa na kolená, od strachu som ani nepípla. Starý otec šuchol dla-

ňou po prednej kónskej nohe, kôň ju zdvihol a zalomil.

„Teraz podrž!“ začula som odkiaľsi zhora.

Podrž! Ale ako? Ruky mi vyleteli dopredu, dotkli sa čohosi živého. Potom som zažmurila oči.

„Ja sa ťa nebojím!“ kričala som, ale hlas nebolo počuť. Pritisla som sa k tej nohe a vtom buch, blízko hlavy mi odskočilo kladivo.

Pustila som nohu, úder ma vyľakal. „Drž!“ rozkázal mi prísny hlas. Znovu som sa pritisla k nohe, bola ako stĺp.

Kladivo zacvendžalo, nohou trhlo, ale už som ju nepustila. Koľko bude ešte tých klincov?

Budem počítať. Tri, štyri – päť. Kónská noha ma už hriala. Pevne, z celej sily som ju držala. Starý otec nesmie zatĺcť kliniec do živého. Joj, do živého!

Odzrazu nastalo ticho, pomaly som popúšťala ruky. Celkom mi zmeraveli.

„Môžeš vstať,“ počula som zblízka. Hlas mi pripadal celkom neznámy.

Keď som sa postavila na nohy, starý otec už tam nebol a kôň zahrabol práve

podkovanou nohou. Neveriacky som hľadela na tú nohu. Už sa mi nevidela taká veľká, aj kôň sa trochu zmenšil.

Starý otec sa o chvíľu vrátil a pozrel na mňa:

„Koňa sa nemusíš báť. Je to múdre zviera. A pekné.“

Keď som potom zavše našla na ceste stratenú zodratú podkovu, vždy som ju zdvihla. V každej bol aj tento môj príbeh z detstva.

Ilustrovala VIERA KARDELISOVÁ

MÁĽOVANÉ ČÍŤANIE

pre prváčikov a duháčikov

V jednej žila raz chudobná žena. Mala 3 dcéry. Odrazu ochorela. „Som ťe mu len voda no...“, čo vypráva pod veľkým kým, povedala. „Inak som siem. Najstaršia“

dcéry

„No doniesla praxdný, lebo žila veľká a ona sa jej zlakla.“

studnička

„Spraxdným sa vrátila aj praxdná dcéra. Napokon šla k najmladšej dcére. „Daj mi vody!“

nevesta

„Daj mi vody!“ Daj mi vody! Dam, ale ma musíš boxkať, odvedila čine sa od hrôzy podlomili. Somyslela si však na chorú a praxdná

hala. V tej chvíli stal pred ňou krásny vedal. „Vyslobodila si ma zo zrakliadia, po-vedal. „Bud' mojou!“

NAPÍŠAL:
JÁN DONOVAL
NAMAĽOVALA:
DANIELA ONDREJČKOVÁ

„Som si nabrali do vody a odniesli ju do chorej. Tá hned' vyradavala.“

DETI v zelenom

Šťastie na komíne

* Každú jar netrpezlivo vyčkávame bociany. Vrávi sa, že na svojich krídlach privezú jar. Najprv priletia bocianí samčekovia. Usadia sa na starom hniezde a vyčkávajú svoju družku. Keď ju zbadajú, privítajú ju klepotaním zobáka. Od radosti sa pred ňou krútia, ukláňajú, hlavu zakláňajú až na chrbát. Bocianí pár každom hniezdení bociany hniezdo nielen opravujú, ale priložia naň aj zopár konárikov, niekoľkoročné hniezdo môže byť veľké ako traktorové koleso a vysoké až jeden meter. Hniezdo si bociany stavajú najčastejšie na komíne, na streche, na elektrickom stĺpe. Na nás bociany odletia. Čaká ich dlhá a namáhavá cesta do južnej Afriky. Denne musia preletieť 100 až 200 kilometrov. Skúste vypočítať, za koľko dní preletia túto 10 tisíc kilometrov dlhú cestu. Držme im palce, aby šťastne doleteli. Veď z roka na rok je ich menej. V Európe patria k ohrozeným druhom vtákov.

LEN PRE PANI UČITELKY A VÝCHOVAVATELKY!

Ako naučiť žiakov milovať prírodu

* V tomto školskom roku si budeme hovoriť o EKOPEDAGOGICKÝCH PLOCHÁCH. Otcom myšlienky zriadiť takúto plochu pri každej škole je Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny. Čo je to EEP? Je to menší či väčší (podľa podmienok školy) ohraničený kúsok pôdy, akési laboratórium v prírode. Niekde to bude kúsok lesa, inde kúsok poľa, rašeliniska, močiara alebo lúky s potokom. Žiaci tam budú voľne pozorovať rastliny aj zvieratá. Nebudeme sa rozpisovať, ako si máte EEP vybudovať. Na to je tu SZOPK. My vám dáme iba tip.

Ak máte neďaleko školy pole a pôjdete so žiakmi na vychádzku, všimajte si, aké rastliny tam rastú, aké živočíchky tam žijú. Nezabudnite, že aj ten najmenší hmyz je živočích. Keď ho budete pozorovať, určite na ňom objavíte niečo zaujímavé. Alebo napríklad taký skorocel. Rastie na celom svete, pretože je nenáročný a dokáže sa prispôbiť. Porovnajte skorocel (pozor, je ich niekoľko druhov, porovnávajúte vždy iba jeden druh!), ktorý rastie na suchej, chudobnej, zatienennej pôde, so skorocelom, ktorý má tie najlepšie podmienky. Zistíte, ktorý je väčší, krajší, ktorý skôr kvitne. Povedzte svojim žiakom, že je liečivý a že na jeho semienkach si v zime rady pochutnávajú vtáčiky.

Báseň o chlebových dierkach

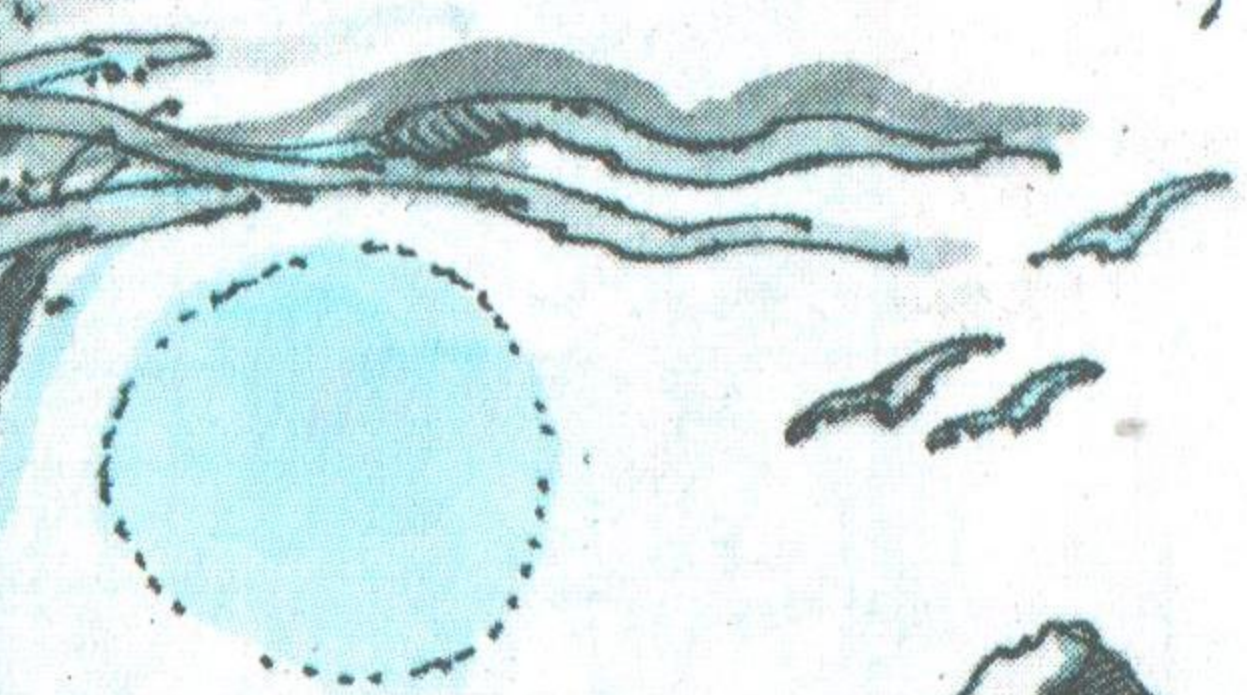
JÁN NAVRÁTIL

„Aj my sme chlieb,“
povedali dierky v chlebe.
„Nenazdáš sa,
a sme v tebe.“

Každá dierka, malá komora.
Šťastné ústa, čo ju otvorila.
Čo odomknú vôňu jarín,
žatvy, kvásku...
Čo vypustia cengot slnka,
ktorý zostal v každom klásku
ako ozvena.
I to bez mena.

Dierky v chlebe,
to je dlhá básnička.
Čítam si ju
z každúčkého krajíčka.

Mám rád básne,
bezpochyby i ty.
Preto chleba
nikdy nie sme syti.

„Nenájde sa na svete taká hruda zlata, ktorá by
vyvážila okruch chleba.“

* Čo myslíš, koľko obilných zrníek je v kilovom bochníku chleba? Asi 20 tisíc! Vedel by si vypočítať, koľko obilia vyjde nazmar, keď odhodíš krajec chleba, ktorý ti dala mama na desiatu? Archeológovia tvrdia, že prvé obilie (a bol to vraj jačmeň) jedli ľudia už sedem tisíc rokov pred našim letopočtom. Pravda, vtedy to bol ešte divorastúci jačmeň. Až oveľa neskôr vyšľachtili ľudia obilniny, ktoré mali v klase aj väčšie zrná a tieto nevypadávali ešte na poli, ale až v stodole pri mlátení. Prvé obilniny ľudia jednoducho pomrvili v prstoch a zjedli. Potom niekomu prišlo na um rozdrviť zrno medzi kameňmi a oveľa neskôr – zmiesiť múku s vodou a cesto vysušiť na slnku. To boli prvé chlebové placky. Niektoré národy v Ázii a Afrike si takto pripravujú chlieb dodnes. Prvý pec na pečenie chleba vymysleli ľudia asi o štyri tisíc rokov po tom, ako ochutnali prvé zrno. Starí Slované si veľmi vážili chlieb. Od nich pochádza príslovia: „Nenájde sa na svete taká hruda zlata, ktorá by vyvážila okruch chleba.“

Prípravila MARTA ŠURINOVÁ
Ilustroval MARTIN KELLENBERGER

Ako TRESTAL KRÁĽ

PÍŠU ŠTEFAN MORAVČÍK
A ZUZANA ZEMANÍKOVÁ
ILUSTRUJE MARIÁN ČAPKA

MATÚŠ SA OBRACIA V HROBE.

FELICIÁN MÁ KUMNE VOĽNÝ PRÍSTUP.

Pán Felicián, veliteľ Matúša Čáka z Trenčína, sa po jeho smrti stal obľúbencom kráľa Karola Róberta.

A BUDEME MAŤ DETÍ AKO SMETI.

LEN ABY NEBANOVALA. JE TO SUKNIČKÁR!

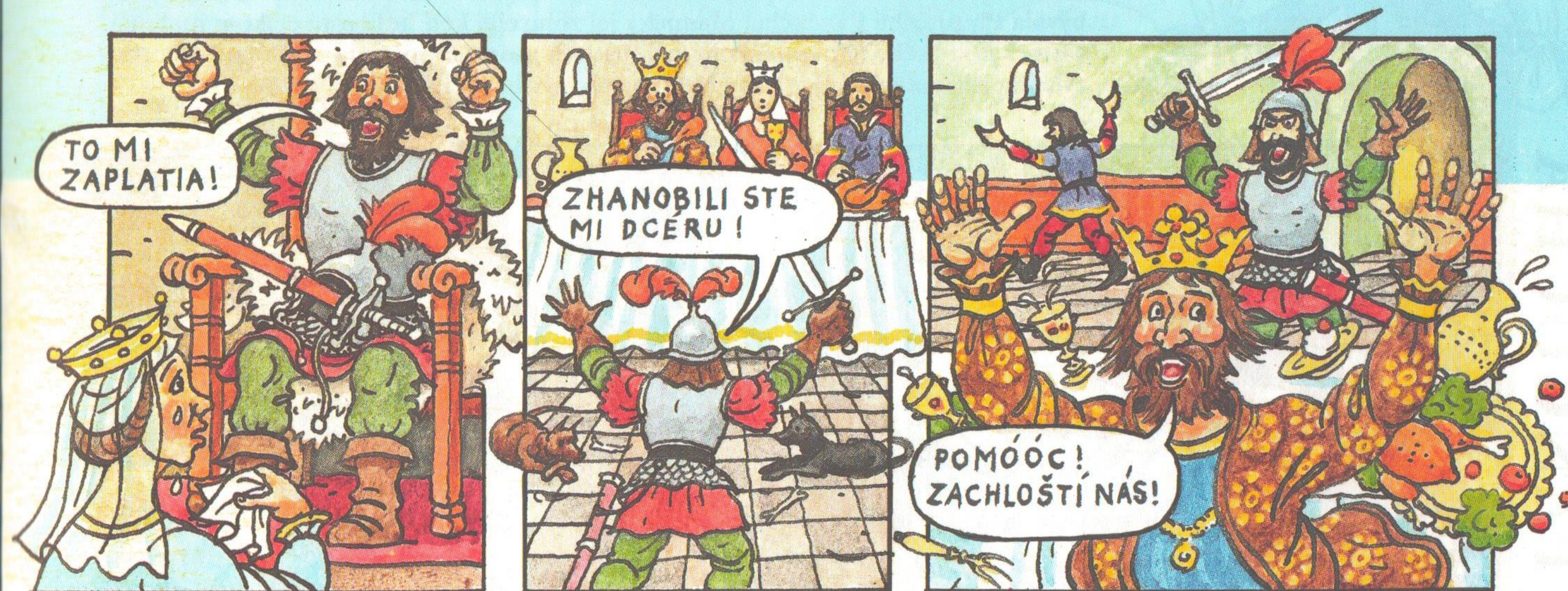
Felicián mal dcéru – krásnu Kláru. Bola dvornou dámou kráľovnej.

Klára sa páčila Kazimírovi, kráľovninmu bratovi. Sľuboval jej sobáš.

SĽUBY SA SĽUBUJÚ... ZMIZNI!

Neskôr Kazimír nechcel o svadbe ani počuť.

TO MI ZAPLATIA!

ZHANOBILI STE MI DCERU!

POMÓOC! ZACHLOŠTÍ NÁS!

Nešťastná Klára sa so svojou potupou zverila otcovi.

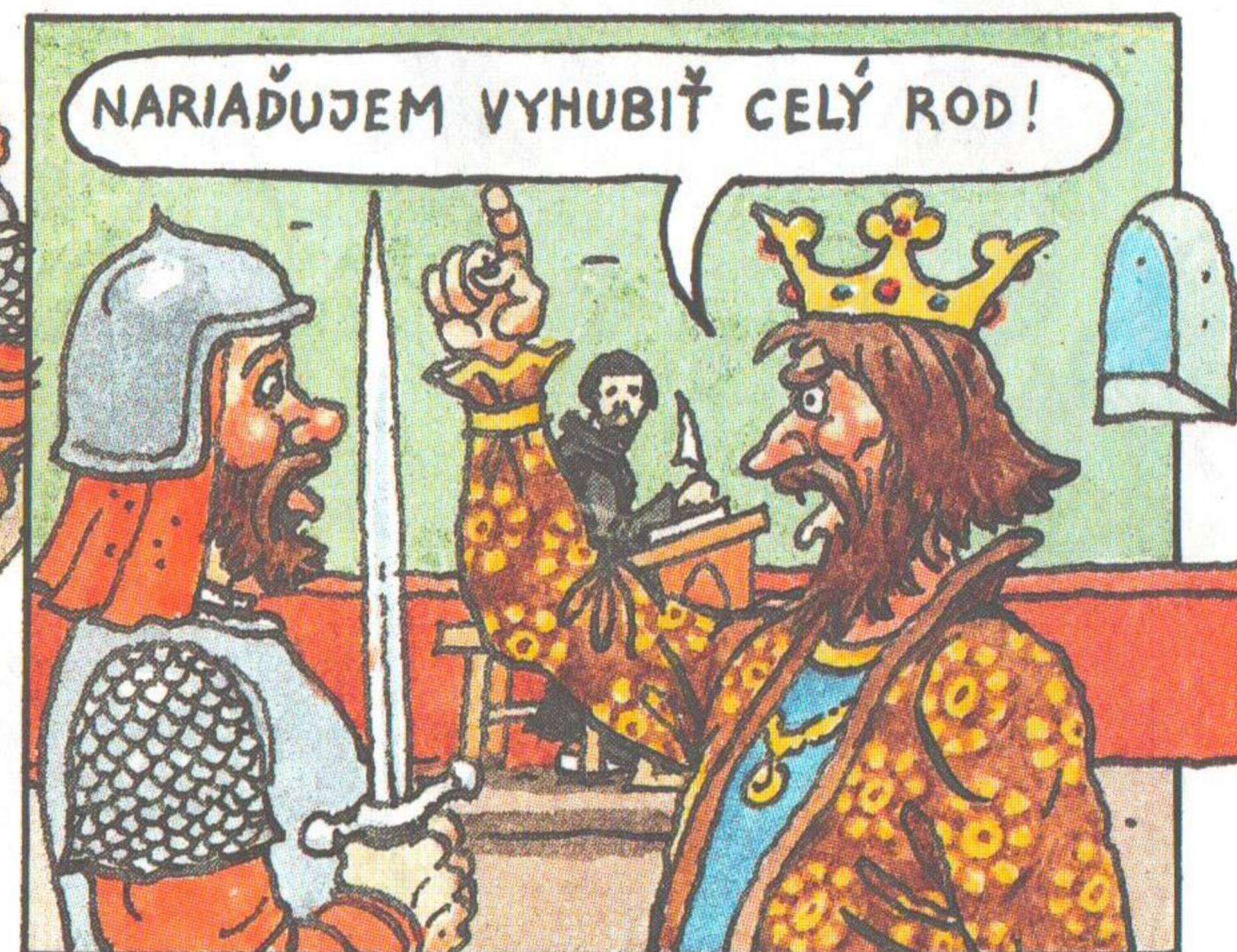
Kráľ s rodinou práve obedoval, keď sa ta vrátil Felicián.

Felicián sa pomstil. Kráľa i kráľovnú poranil, kráľovičom odrezal štipce.

UŽ VIAC NEZDVHNE RUKU NA KRÁĽA.

Strážcovia sa vrhli na Feliciána a rozsekali ho na kusy.

NARIAĐUJEM VYHUBIŤ CELÝ ROD!

Kráľ sa kruto pomstil Feliciánovmu rodu.

TAKTO TRESTÁ KRÁĽ.

KRIČ, ČO MAŠ KRIEĀŤ!

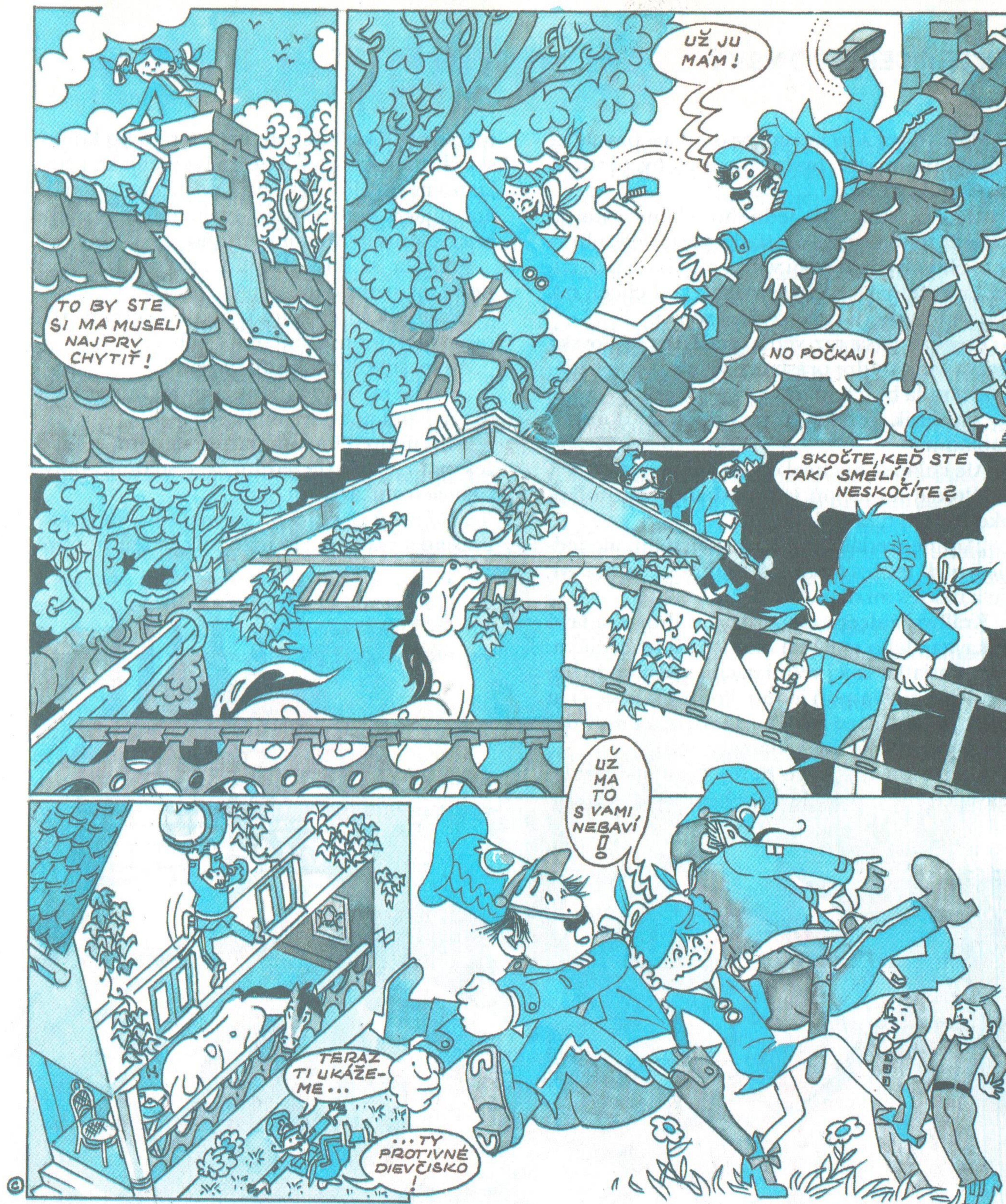
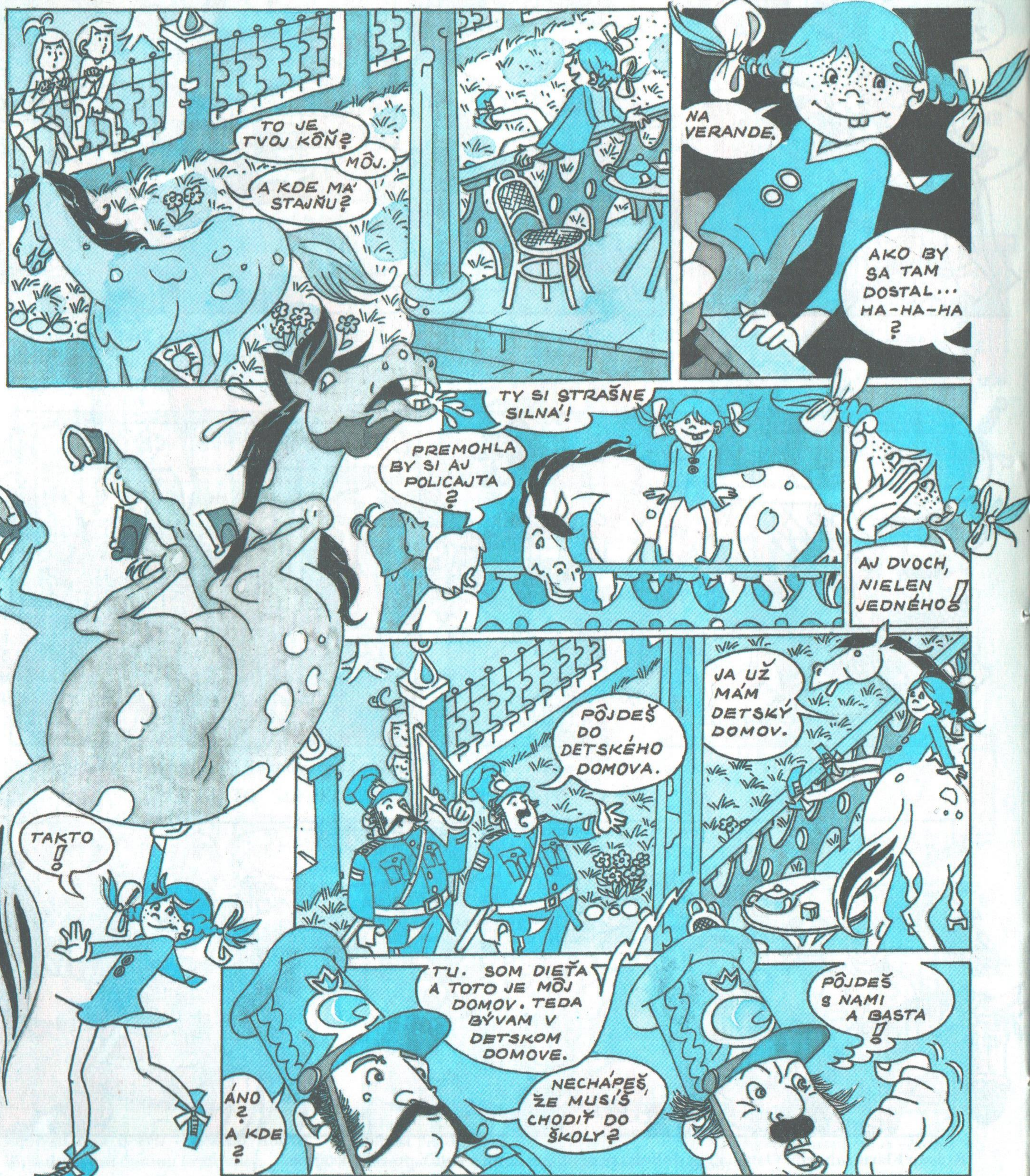
Krásnu Kláru zohavili. Ostrihali ju dohola, posadili na koňa a vodili po celej krajine.

Na okraji mestečka sa rozprestieral zanedbaný sad. V sade bol starý dom a v ňom bývala Pippi Dlhá Pančucha. Mamička jej zomrela, keď bola ešte celkom malinká, a otecka, lodného kapitána, zmietla búrka do mora. Pippi bola zvláštne dieťa. Najzvláštnejšia bola na nej jej sila. Keď chcela, zdvihla aj koňa. . .

DLHÁ PANČUCHA

PIPI

Vylakani policajti sa rozbehli do mesta a všetkým ľuďom rozprávali, že Pippi Dlhá pančucha sa do detského domova nehodí. Pravda, o tom, ako pochodili, im už nepovedali ani slovíčko!

Ilustruje
Pavol MORAVČÍK
Podľa A. Lindgrenovej píše
MILAN HUDEC

Mala vdovica tri krásne prasiatka – prasiatka múdre-premúdre, bystré ako pstruhy, okrúhle ako hrudy syra.

Ale syna mala iba jedného, chlapca nevelkého, a toho poslala prasiatka pášť. Nelenilo sa mu, chodieval na pašu veľmi rád, ba si prasiatka i na všelijaké zábavky vyučil; keď chcel, tak mu v rade chodili ako cvičení vojaci.

Prechádza sa raz vedľa pasienka kráľovská dcéra, vidí múdre prasiatka, veľmi sa jej pozdávajú a rada by ich mať.

„Pastierik, predaj mi tie prasiatka, dobre ti zaplatím.“

Ale chlapec nechcel o tom ani počuť.

„Predaj mi aspoň jedno, dám ti zaň tolko, ako by som ti za tri bola dala.“

„Ani nepredám, ani darmo nedám, ale jedno z nich môžeš mať, ak si stiahneš ľavú rukavicu a ukážeš mi dľaň.“

Kráľovská dcéra mala zákaz sťahovať si ľavú rukavicu, lebo mala na dlani zlatú hviezdičku. Ale prasiatka sa jej veľmi páčili, tešila sa, že bude mať z nich aspoň jedno. Poobzerala sa, či ju nik nevidí, chytro stiahla rukavicu, a on uvidel zlatú hviezdičku na jej dlani.

Doma mu však bolo neveselo, matka vyhľadávala tretie prasa, ale tretieho prasiatka nikde

niet. Bolo v kráľovskom paláci, tam ho kráľovský chovali. Kráľovská dcéra ho všelijako prosila, no nechcelo sa zabávať, nechcelo tancovať, ani nijako neukazovalo svoju múdrosť, lebo bez ostatných mu bolo smutno.

Pobrala sa kráľovská dcéra na pasienok hneď na druhý deň.

„Pastierik, predaj mi prasiatka, lebo to väčšie mi samotné tancovať nechce.“

Ale pastierik iba krútil hlavou.

„Predaj mi aspoň jedno, potom budem mať dve a dvom nebude smutno.“

„Ani nepredám, ani darmo nedám, ale môžeš mať z nich ešte jedno, ak si stiahneš pravú rukavicu a ukážeš mi dľaň.“

Kráľovská dcéra i na to mala prísny zákaz. Prasiatka však chcela mať, nuž sa len poobze-

TRI múdre prasiatka

rala, či ju nik iný nevidí, chytro stiahla rukavicu a mohol sa jej prizrieť i na pravú dľaň.

Mala tam znamenie zlatého mesiaca.

Veselo utekala s druhým prasiatkom domov. Lenže čo, keď i toto bolo iba na chlapca priučené a v paláci múdrosti ukazovať nechcelo.

Zosmutnela kráľovská dcéra, zosmutnel i chlapec, lebo doma sa mu veru dobre nevodilo. Mať ho ubila, keď druhé prasiatko zľadúvala. A on nevyzradil ani pri druhom, kde sa podelo.

Ale tu príde kráľovská dcéra i po tretí raz po posledné prasiatko.

„Nepredám, ani darmo nedám, iba tak ho dostaneš, ak si snímeš ručiček z čela.“

Hútala, plakala, ale keď ináč nič nezmohla, musela i čelo ukázať.

Na čele mala zlaté slnce, mohol sa mu prizrieť, ako chcel. Keď ho videl, daroval jej i tretie múdre prasiatko. Ale domov sa už ani nevracal, lebo vedel: mať by ho i tak svetom pohнала, ani prenocovať by mu nedala.

Tak blúdil, kade blúdil, dobro i zlo skusoval a za ten čas vyrástol na parobka takého švárneho, sťa by ho vymaľoval.

A práve vtedy počul, že sa kráľovská dcéra má vydávať. Otec jej po celej krajine hľadá že-

nícha, lenže nájsť ho nijako nemôže, lebo ani jeden nevie uhádnuť tri znamenia, čo má dcéra na sebe. A bez toho jej nikto nemôže byť mužom.

„Ej, veď ja o znameniach viem, a tak i šťastie sprobujem a nepovodí sa mi najhoršie!“

Aj sa hneď vybral a hory-doly sa mu usmievali, kade šiel. Napokon sa i sám začal usmievať, ako mu bude dobre po kráľovskej záhrade chodieť, v kráľovskom koči sa vozovať a pri kráľovskom stole sedávať!

Napokon taký chodil usmiaty, že sa ľudia za ním obzerali.

Obzeralo sa ich sto, čudovalo sa ich tisíc, ale iba jediný kučeravý cigán sa pri ňom zastavil.

„Kdeže putuješ, brat, že ti je tak veselo?“

„Brat ako brat, bratom som ti nie, a najmä nie teraz, keď putujem do kráľovského zámku.“

„Vari ideš na pytačky taký veselý?“

Pastier sa čudoval, že mu cigán cestu uhádol, nuž sa ďalej ani netajil.

„Keď ideš na pytačky, tak dobre, že sme sa stretli, lebo tú cestu mám i ja a dvom sa nám pôjde veselšie,“ hovorí cigán a už kráča vedľa neho.

„Poď, keď chceš, ale dcéru mať nebudeš, le-

bo nevieš, aké znamenia má kráľovská dcéra.“

„Viem, neviem, to sa ukáže, lebo ja som si znaky nepomýlil ako ty. Pri pravej dlani myslíš na ľavú a pri ľavej na pravú,“ podchytoval cigán.

„Ej, to už nehovor! Dávno bolo, keď som videl na ľavej zlatú hviezdu, na pravej zlatý mesiac, a ako vidíš, ani dosiaľ som to nezabudol.“

Takto sa prezradil pastier po prvý raz.

Cigán ani okom nemihol, sľaby sa nič nebol dozvedel, ale podchytoval i ďalej. Riekol:

„Vedel som, že si veci pozabúdal, lebo už nevieš, že kráľovská dcéra má na čele mesiac.“

„To je nie pravda, tak ty nevyhráš, lebo na čele má zlaté slnce, a o tom ty nevieš.“

Cigán sa hneď rozosmial, ale iba sebe povedal:

„Čo som nevedel, teraz už viem!“

Tak prišli spolu do kráľovského zámku, z ktorého aj o tom čase vychodilo mnoho smutných pytačov, lebo uhádnuť nevedeli, a tak kráľovskú dcéru dostať nemohli.

Ale aký div, keď tu naraz dvaja prichodia, čo o znameniach vedia. Tu povie otec:

„Dcéra moja, slovo musím dodržať; tomu ťa

dám, kto znamenia uhádol. Ale uhádli ich dvaja, nuž teraz im sama daj úlohu, aby jednému vyšla spravodlivá pravda.“

Kráľovská dcéra mala úlohu pre pastiera i pre cigána vymyslenú.

„Mám tri prasiatka, múdre-premúdre. Bystré sú ako pstruhy, okrúhle ako hrudky syra, ale na kráľovskom dvore sa im múdrosti vykonávať nechce. Kto z vás dvoch lepšie pobaví moje prasce, ten mi budem mužom.“

Pastier sa iba pod fúz usmieval. Nechal cigána trápiť sa celý deň, lebo prvý deň bol na ňom rad. Veselil sa, ako cigán prasiatka naťahuje, splasene behá za nimi po dvore, ako lozí po chlievoch.

Ale ako to bolo na druhý deň, to každý uhádne, komu vyšla pravda, to každý vie. I vystrojili na zámku pastierovi svadbu bohatú, zabili na ňu kravu rohatú, a keď muziky zahráli, tri múdre prasiatka tancovali najkrajšie.

Ilustrovala ĽUBA KONČEKOVÁ-VESELÁ

Zlaté zrnká Slovákov

Na Slovensku boli kedysi zlaté bane. Prišli páni a zlato vybrali. No naši predkovia nebedákali, pretože vedeli, že majú iný poklad. Oveľa väčší. Od tohto čísla vám budeme z tohto pokladu odmeriavať zlaté zrnká – príslovia a porekadlá nášho ľudu.

„Lepší jeden hurhaj než desať otčenášov.“

Kubo z Bošáce bol taký ťarbavý, že čohokoľvek sa chytil, vždy všetko domotal, priviedol na skazu. Patril medzi tých ľudí, o ktorých sa hovorí: „Chcel sa prežehnať, a vyklal si oko.“ Dokonca sa ani neoženil, pretože na pytačky prišiel vždy neskoro. Napokon sa rodičia nahnevali a sami mu vyhliadli jednu rúču dievku. Bolo to v susednej dedine, len toľko, čo kameňom dohodíš.

„Kubko náš,“ povedali mu, „Anička ťa už bude čakať, o všetkom vie.“

Kubo sa obliekol, ba i obul a takto vystrojený vyšiel z chalupy pyšným krokom; nech každý vidí jeho pekné šaty. Lenže prišla prvá barina a on čľup! Šmykol sa, skydol, hneď bolo po paráde. Ako taký zablatený kráčal cestou, odrazu sa prihnal vietor, zrazil mu klobúk z hlavy a Kubo podľho za ním!

Konečne došiel k Ančinej dedine a začal sa trápiť, čo vytresne, aby to Anču potešilo, keď tu zrazu vlk! Vybehol

z vrby a rovno ku Kubovi! Fijú-fít! Hneď bol Kubo na strome. Hneď na všetku ťarbavosť zabudol, len sa tuho držal konára a modlil sa.

„Otčenáš, ktorý si, nech mi kabát nevisí...“ rapotal od strachu, čo mu na um prišlo. Vlkovi sa však nechcelo rozlúčiť s Kubom, ba začal vyskakovať na strom. Vtedy sa Kubo dal do kriku, čo mu hrdlo stačilo:

„Ančáá, pomoc, vlk ma trhááá!“

Vlk sa naľakal a ušiel. Keď Kubo zliezol zo stromu, hrdo povedal Anči:

„Lepší jeden hurhaj než desať otčenášov!“

O pár dní nato bola svadba a Kubove slová dostali krídelká. Podnes si ich ľudia, ktorí si dáko pomohli z nešťastia, opakujú. Hoci v takejto podobe:

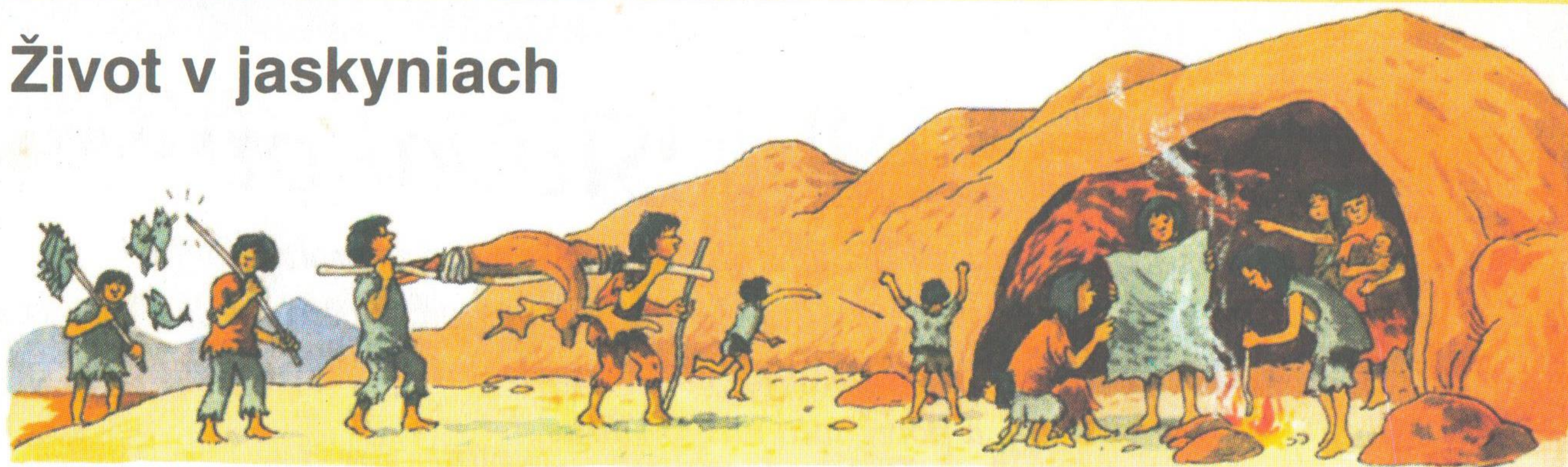
„Pomáhaj si, človeče, pomôže ti aj Pánboh.“

ŠTEFAN MORAVČÍK

ILUSTROVALA
ĽUBA KONČEKOVÁ-VESELÁ

Život v jaskyniach

Naši priami predchodcovia, takzvaní cromagnonskí ľudia, žili v jaskyniach. Žili na konci ľadovej doby od 35 000 do 12 000 rokov pred n. l.

Cromagnonskí ľudia lovíli zvieratá, chytali ryby, zbierali orechy, semená a lesné plody. Zbrane si robili z kremeňa a z kostí.

Kočovný život

Niektoré tlupy odchádzali poľovať ďaleko od jaskyne na holé, mrazivé pláne východnej Európy. Žili v chatrčiach.

Chatrče zo zvieracích koží stavali nad vyhlbeninou s kameným múrikom. Kože pridržali kosti alebo mamutie kly.

Vo veľkej chatrči žilo niekoľko rodín. Každá rodina varila na vlastnom ohnisku a zohrievala sa pri ňom.

Obliekanie

Cromagnonci boli prví ľudia, ktorí vedeli šiť. Odev si vyrábali tak, že pospájali kožušiny kostenými ihlicami.

Zavše si ozdobili odev malými príveskami z farebných kamienkov alebo lastúr.

Nosili náhrdelníky a náramky zo zubov, perličiek, slonoviny, kamienkov navlečených na koženej šnúrke.

Výzdoba jaskýň

Cromagnonskí ľudia maľovali na steny jaskýň lovecké výjavy. Farby si vyrábali tak, že farebné kamene roztĺkli na prach.

Prví ľudia si svietili lampami, v ktorých horela srst' alebo mach nasiaknutý zvieracím tukom.

Vytesávali z kameňa sošky veľmi tučných alebo ťarchavých žien, ktoré im mali priniesť šťastie.

Príprava na lov

Lovci si vyrábali sekery, nože a oštepky z kremeňa, z ktorého vysekali potrebný tvar a nabrúsili ho.

Kosti zo zvieracích nôh ponorili do vriacej vody, aby zmäkli a narovnali sa, a potom ich mohli používať ako oštepky.

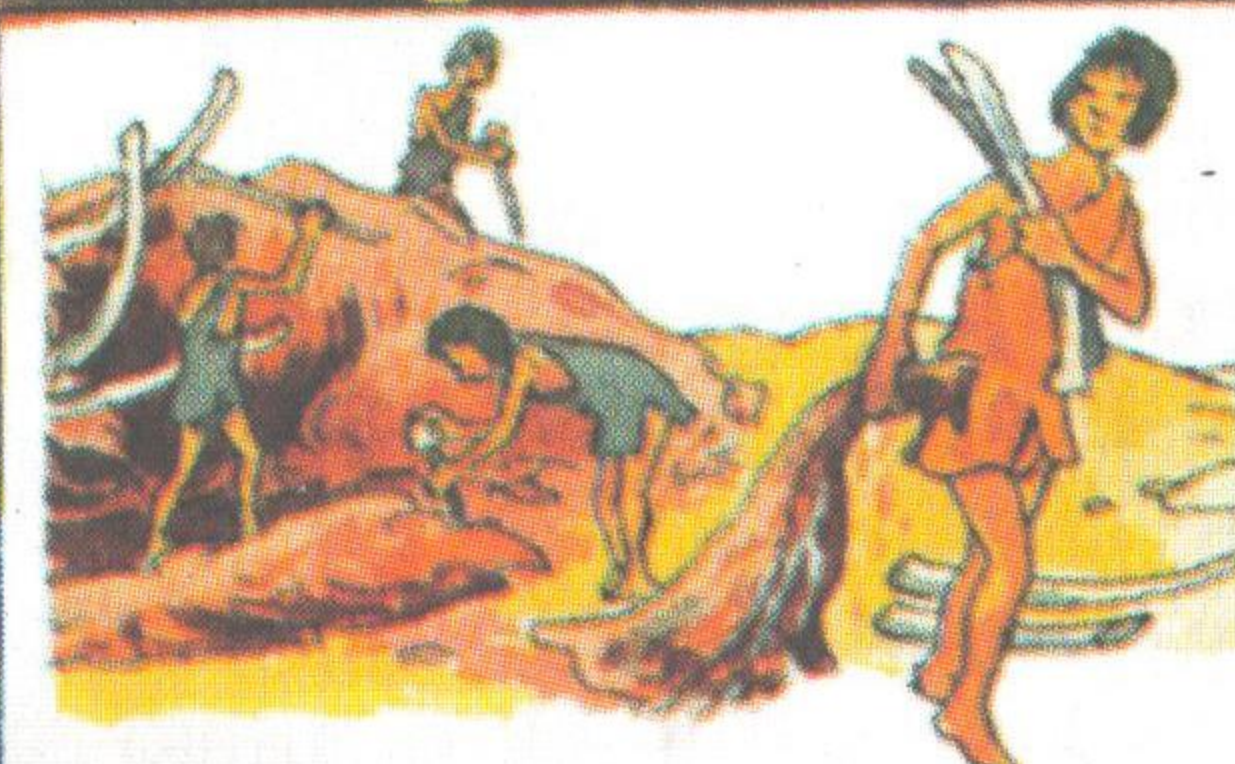
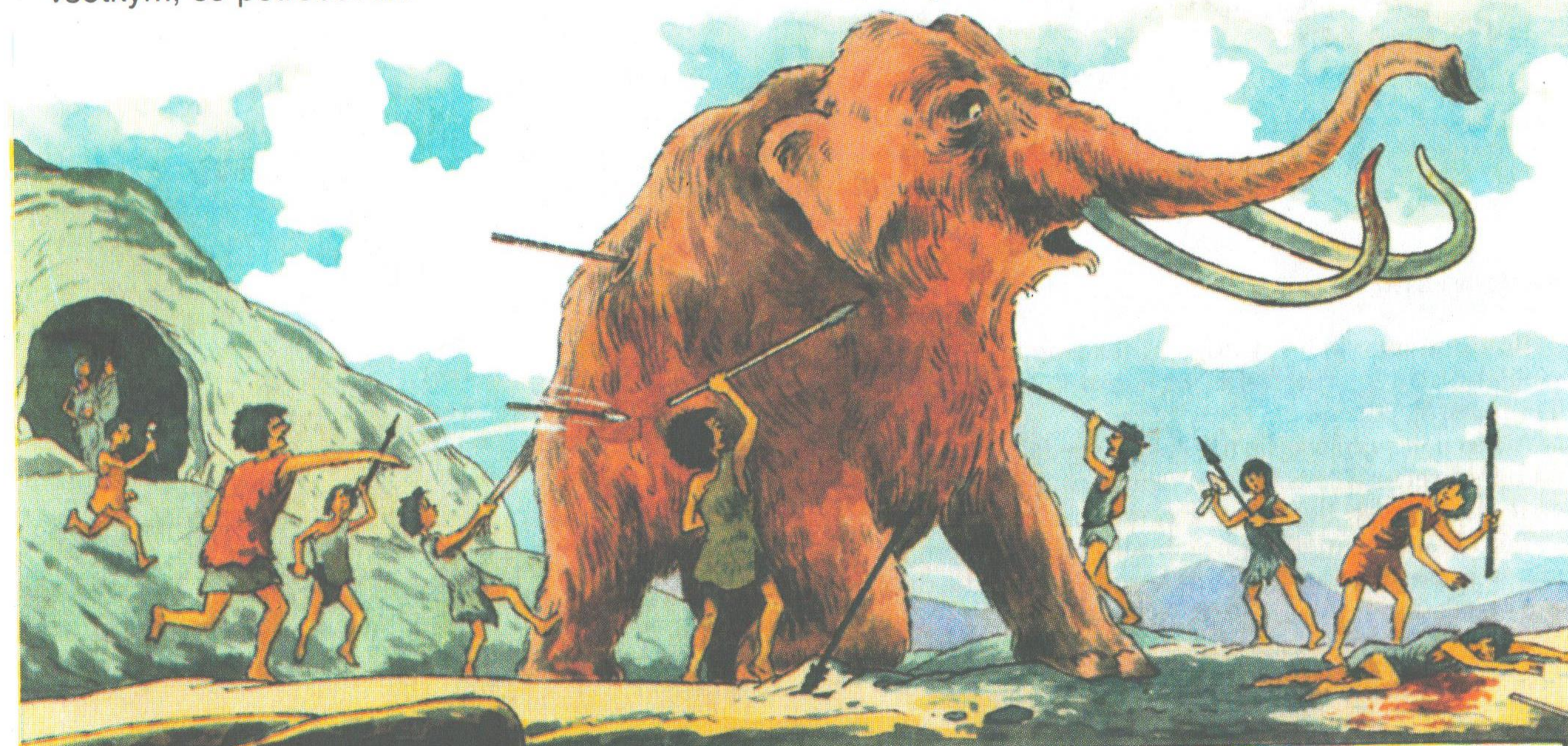

Niekedy robili pasce. Vykopali jamu, vyplnili ju ostrými kameňmi a prikryli konármi.

Ulovená korisť

Najväčšou korisťou pre cromagnonských ľudí bol obrovský mamut, pretože ich zásobil všetkým, čo potrebovali.

Najprv mamuta uštváli, potom ho obkľúčili a útočili naň oštepami. Niekedy ho zahnali do močiara, aj keď nebolo jednoduché potom ho odtiaľ vytiahnuť.

Lovci stiahli z mamuta kožu a odnášali kusy mäsa a kosti späť do tábora.

OBRÁZKOVÁ ENCYKLOPÉDIA

Encyklopédia je dielo, ktoré zhrňuje poznatky všetkých vied. Slovom, je to kniha, v ktorej je uložená múdrosť ostatných kníh. Tá, ktorú ti teraz predstavujeme, vyšla vo vydavateľstve Mladé letá. Keďže je nielen múdra, ale i pekná, poznajú ju už deti v mnohých krajinách sveta. Ak ju chceš mať aj ty, popros svojich rodičov, nech ti ju objedajú priamo vo vydavateľstve Mladé letá.

TOPOLIENKY

Boli štyri topolienky,
mali krehké podkolenky.
Prišiel vietor jarý,
dal im štyri dary.

Prvý veľkú krásu,
druhý mnoho jasu,
tretí veľa vody,
štvrtý sladké plody.

Tie dary si uchovali
a navždy sa dobre mali.
ADRIANA VÍDOVÁ, 5. a, Prievidza

*Veľká dopravná súťaž
v ústí veľkej dopravnej súťaže
v minulého ročníka
prípravujeme
do októbrového čísla.*

Súťaž pre pani učiteľky

Redakcia Slniečka vypísala v 9. čísle náborovú súťaž pre pani učiteľky s termínom ukončenia do 25. júna. Redakcia oznamuje, že termín súťaže je predĺžený do 28. septembra.

KRÁSNA VETA

Boli sme na výlete v Antole. Videli sme tam kaštieľ a v ňom všelijaké izby. V jednej izbe bol nábytok, ktorý darovala Mária Terézia svojej dcére.

Ale to najzaujímavejšie nás čakalo v jedálni. Pani sprievodkyňa nám prečítala krásnu a múdru vetu: „Jedz, čo je zdravé, pi, čo je čisté, hovor, čo je pravdivé, miluj, čo je vzácné.“

Túto krásnu vetu nikdy nezabudnem. Zachovám ju v rodine tak, že ju poviem svojim potomkom, tí ju povedia ďalším a ďalším – a tak sa zachová na svete.

K. PÁLENÍKOVÁ, 5. roč.
Bratislava

JEŽKO

*Ježko, ježko maličký,
na chrbte máš ihličky.
Pod ty s nami na lúku,
chytíme Ťa za ruku.*

ZUZKA KULIČOVÁ,
Kavčina

Milé Slniečko,

bolo nám s Tebou v minulom ročníku dobre. Poučilo si nás, zabavilo a rozospievalo. Keď budeme piataci, aj tak si Ťa budeme kupovať. No chceli by sme, aby sme si na Tvojich stránkach mohli prečítať rôzne literárne a vlastivedné hádanky. Chceme si totiž zmerať svoje vedomosti a ak budeme mať šťastie, aj vyhrať nejakú peknú knihu. Porozmyšľaj o tom cez prázdniny. Všetkým, ktorí Ťa pripravujú, želáme veľa zdravia a veľa dobrých nápadov.

Žiaci 4. ročníka a triedna učiteľka Vlasta Hagarová,
ZŠ Opatovce n/Nitrou

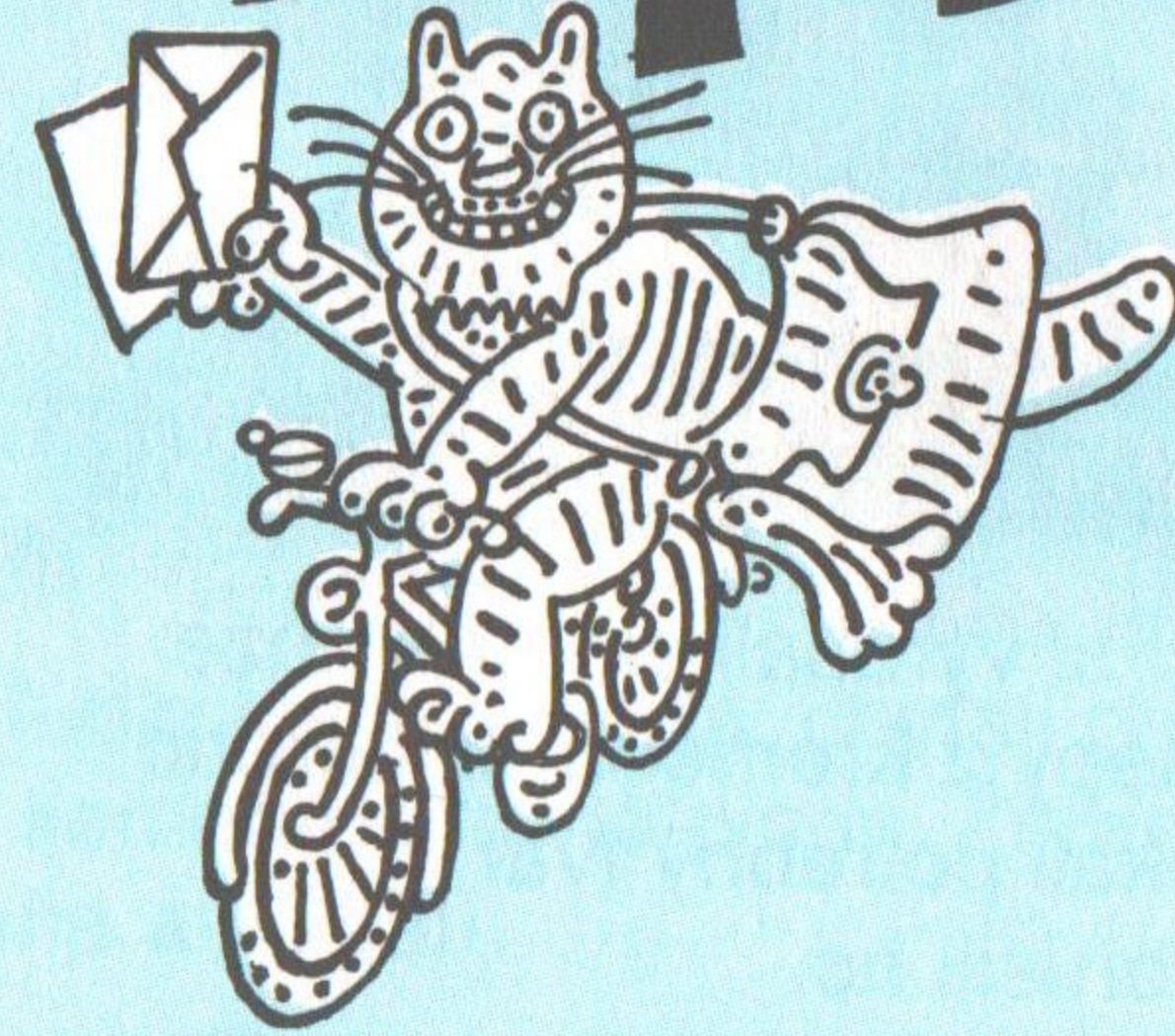
LES

Bol raz jeden veľký les
a v tom lese plno briez,
a býval tam dateľ,
všetkých stromov priateľ.

Dobal, dobal do stromu,
až vydo-bal komoru,
v tej komore červíčky
vyťahoval z poličky.

KATKA KERMETOVÁ,
4. ročník, Liptovský Peter

Z POŠTÁROVEJ KAPSY

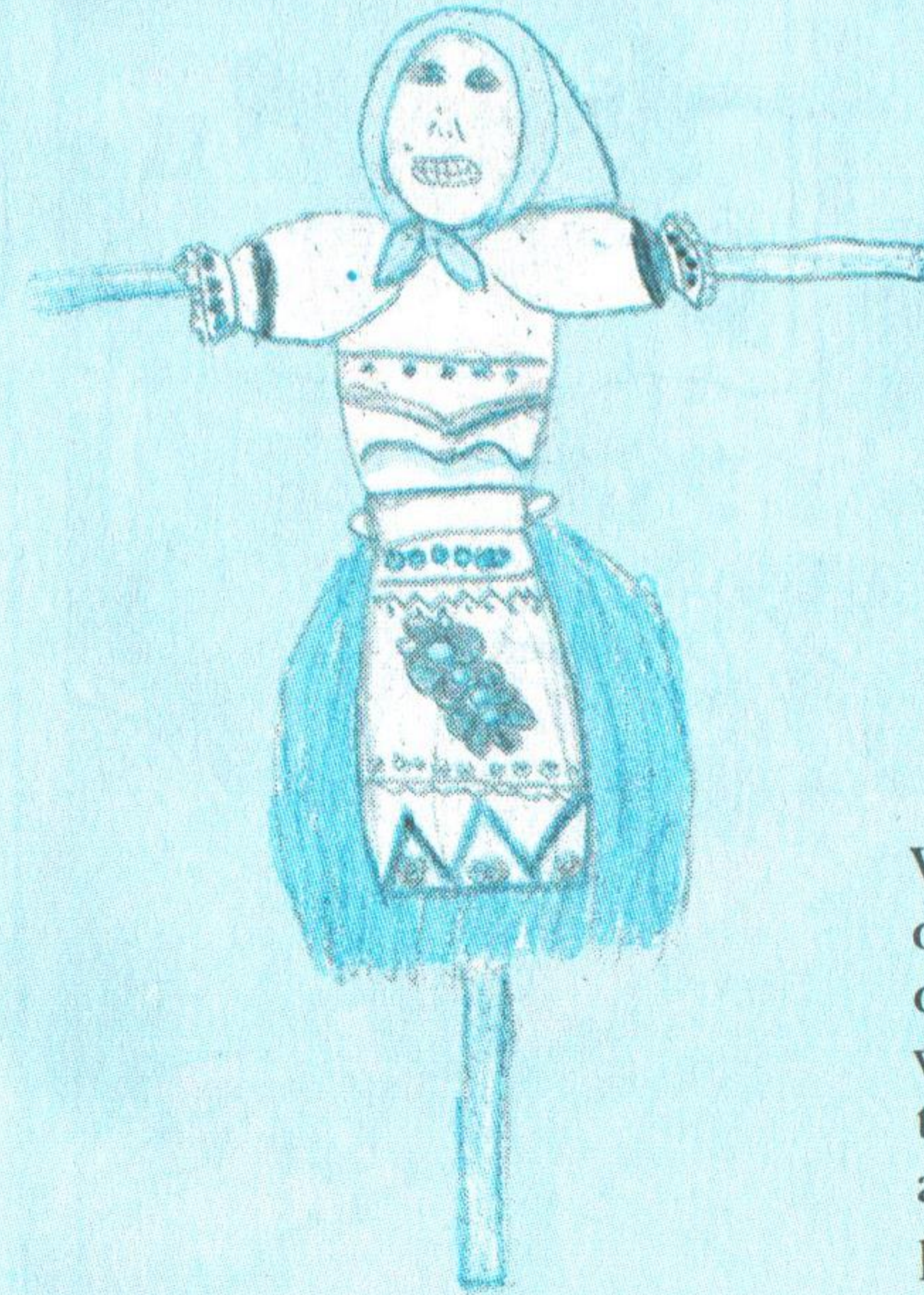
Naháňačka

Čo robí v jeseni
babie leto?
Preháňa ho vietor
širým svetom.
A čo robí myška
v jeseni?
Plné vrece syra
nesie mi.
Myška si pred dierkou
poskočí,
kocúrik z postieľky
vyskočí.
A už myška
trieli preč,
nech ju len nechytí lenivec.

ZUZANA ČAKOČIOVÁ,
Košice

IVANA MIKULÁŠOVÁ
Prievidza

L. ADÁMIKOVÁ, 5. roč.
ZŠ Beňadická,
Bratislava

MARMURIENA, KDE SI BOLA?

Vynášanie Moreny (smrti) je starodávny zvyk našich slovienskych predkov. Koncom zimy starí Slovania pravdepodobne obetovali mladých ľudí, aby si udobrili božstvá. Mysleli si, že tým oživia prírodu. Neskôr živé obete nahradili figurínou – smrťou. Jej zničením – hodením do rieky alebo potoka – privolávali koniec zimy.

Žiaci 5. ročníka ZŠ z Liptovskej Kokavy nám poslali peknú Morenu a napísali: V našej dedine sa zachoval zvyk nosenia Marmurieny. Tri týždne pred Veľkou nocou vyobliekané ženy a dievčatá obchádzajú celú dedinu. Jedna z nich nesie na drevenej tyči Marmurienu, slamenú figurínu. Keď obídu celú dedinu, Marmurienu odhodí. Potom si zoberú košíčky, chodia z domu do domu a spievajú:

Marmuriena, kde si bola?

„Na vyšnom konci, v obrhanom domci.“

Čo si tam robila?

„Mlieko som mútila.“

Čo si nám nedoniesla?

„Veď som vám niesla.

Stretol ma vlček,
rozbil mi hrnček.“

Kde sú tie črepy?

„Voda ich zobrala.“

Kde je tá voda?

„Vrany ju vypili.“

Kde sú tie vrany?

„Na vrch konári.“

Kde je ten konár?

„Chlapci ho odťali.“

Kde sú tí chlapci?

„Na vojnu ich vzali.“

Kde je tá vojna?

„Prepadla sa.“

Všetkým deťom, ktoré nám poslali Moreny, ďakujeme. Dve najväčšie namaľovali Beáta Nedelková a Peter Svorad z Lefantoviec. Žiaľ, práve ich obrázky nemôžeme uverejniť, lebo po vytlačení na dvojfarebnej strane, by ich nepoznali ani sami malí ilustrátori. Odškodňujeme ich peknými odznakmi Slniečka. Tie posielame aj autorom dnešných literárnych a výtvarných príspevkov a netrpezlivo čakáme na nové príspevky.

Žiaci 4. ročníka
Liptovská Kokava

LUCIA VITÁLOŠOVÁ, II. A
ŠD pri ZŠ na Fándlyho
v Pezinku

Slniečk

Šéfredaktor ONDREJ SLIACKY
Grafická a výtvarná úprava Viera Fabianová
Redaktorka dr. Alena Hošková

Adresa redakcie: Nám. SNP 12, 815 19 Bratislava.
Telefón 39 41 67. Tlačí Slovenská Grafia, a. s., Bratislava-Krasňany. Rozširuje Poštová novinová služba, predplatné prijíma každá pošta,

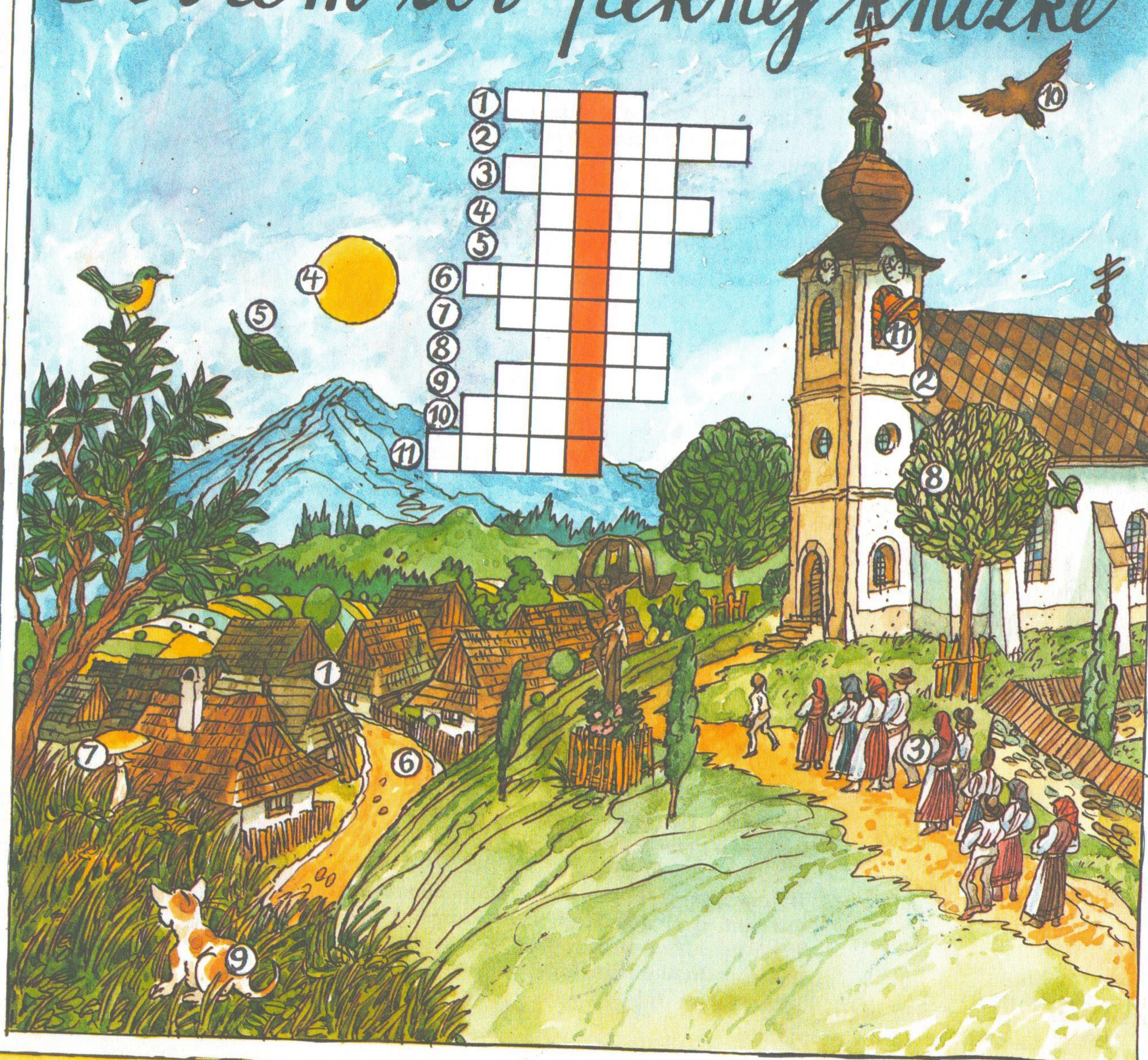
doručovateľ, predajňa PNS a stredisko PNS. Obdobnosť do zahraničia vybavuje Riaditeľstvo PNS Martanovičova 25, 813 81 Bratislava. Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena jedného výtlačku 5 Kčs, ročné predplatné 50 Kčs. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

Obálku nakreslila ALENA WAGNEROVÁ.

DOPLŇOVAČKA SLNIEČKA

Poviem ti o peknej knižke

Na konci minulého ročníka sme v Slniečku uverejnili básne Milana Rúfusa Modlitba za starkú, Modlitba za rodičov a Modlitba za staršiu sestru. Medzitým už vyšli v knižke, ktorej názov je ukrytý v našej doplňovačke. Z tých, čo nám pošlú vylúštenú tajničku do redakcie SLNIEČKA (Nám. SNP 12, 815 19 Bratislava), odmeníme piatich peknými odznakmi Slniečka.

Nakreslil Jozef Cesnak